

**Ta'limni rivojlantirish
respublika ilmiy-metodik
markazi**

Ona tili darslarida interaktiv platformalardan foydalanishning ahamiyati

Xayitov Mirzoxid Muxammadjonovich

Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi
ona tili va adabiyot fani metodisti

Reja:

1. Muammo va zamonaviy talab

An'anaviy darslarning cheklanganligi va raqamli avlod ehtiyojlari

2. Interaktiv platformalar tushunchasi

Nima, qanday ishlaydi va qaysi platformalar mavjud

3. Amaliy foydalanish usullari

Dars jarayonida platformalarni qo'llash texnikalari

4. Natija va tavsiyalar

Samaradorlik ko'rsatkichlari va amaliy qadamlar

MUAMMO

An'anaviy darslarning cheklanganligi

Bugungi kunda ko'plab maktablarda ona tili darslari hamon an'anaviy usulda — olib borilmoqda. Ammo zamonaviy o'quvchi uchun bu yondashuv ko'pincha **zerikarli va samarasiz** bo'lib qolmoqda.

Passiv o'qish

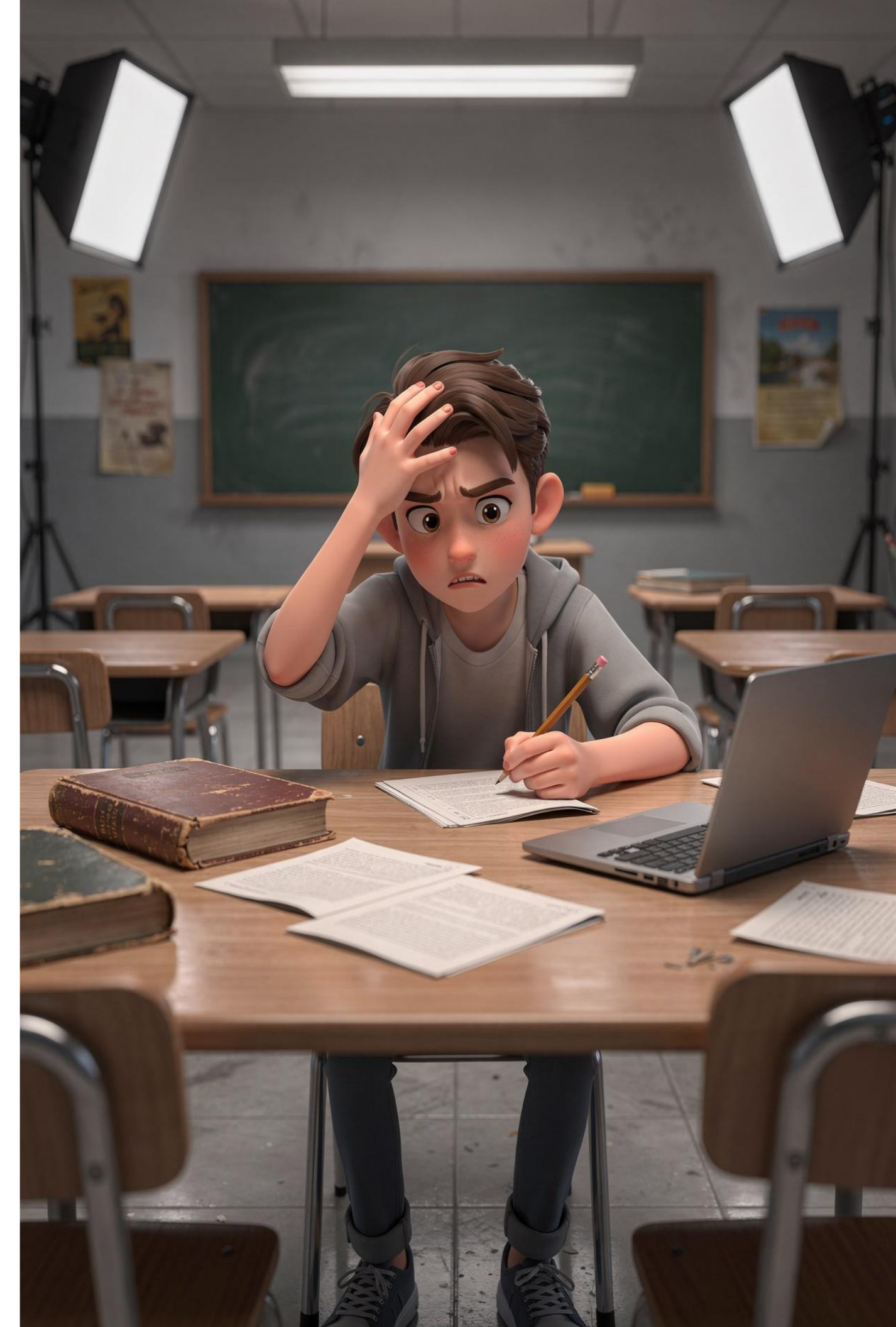
O'quvchilar faqat tinglaydi, faol ishtirok etmaydi. Diqqat 10-15 daqiqadan keyin pasayadi.

Individual farqlarni hisobga olmaslik

Barcha o'quvchilarga bir xil tezlik va usulda ma'lumot beriladi, natijada kuchsiz o'quvchilar orqada qoladi.

Teskari aloqaning yo'qligi

O'qituvchi har bir o'quvchining tushunish darajasini real vaqtda baholay olmaydi.

Raqamli avlod — yangicha yondashuv talab qiladi

Bugungi o'quvchilar — **raqamli avlod** vakillari. Ular tug'ilganidan beri smartfon, planshet va internetdan foydalanib kelmoqda. Ularning axborotni qabul qilish usuli tubdan o'zgargan:

- Vizual kontentni matndan ko'ra tezroq qabul qiladilar
  - Interaktivlik va o'yin elementlari motivatsiyani oshiradi
  - Qisqa, lekin mazmundor kontentni afzal ko'radilar
  - Bir vaqtning o'zida bir nechta manbadan ma'lumot oladilar
- Shu sababli, ta'lim tizimi o'quvchilar tiliga moslashishi zarur.

TUSHUNCHA

Interaktiv platforma nima?

Interaktiv platforma — bu **o‘quvchi va o‘qituvchi o‘rtasidagi ikki tomonlama muloqotni ta‘minlaydigan raqamli vositadir**. An‘anaviy darslikdan farqli o‘laroq, bu platformalar o‘quvchiga faol ishtirok etish, javob berish, o‘z fikrini bildirish va darhol natija olish imkonini beradi.

Ikki tomonlama aloqa

O‘quvchi nafaqat qabul qiladi, balki javob beradi

Tezkor natija

Har bir javobga darhol baho yoki izoh beriladi

Ko‘p formatlilik

Matn, audio, video va o‘yin elementlari birgalikda

Eng mashhur platformalar sharhi

Kahoot!

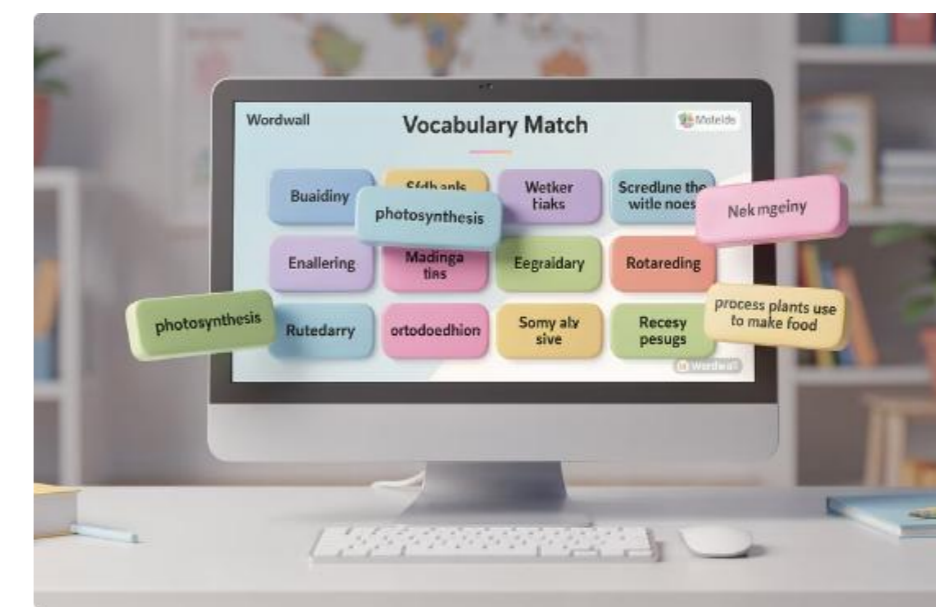
O'yin shaklida viktorinalar yaratish imkonini beradi. O'quvchilar telefonlari orqali javob beradi, raqobat muhiti shakllanadi. **Imlo, lug'at, grammatika** mavzularini mustahkamlash uchun ideal.

Padlet

Raqamli doska bo'lib, o'quvchilar bir vaqtda fikr, rasm va matn joylashi mumkin. **Insho tayyorlash, munozara va loyiha ishi** uchun juda qulay.

Wordwall

So'z boyligini oshirish uchun turli xil shablonlar: moslashtirish, tasniflash, so'z jumboqlari. **Yangi so'zlarni o'rganish va mustahkamlash** jarayonini o'yinga aylantiradi.

Dars jarayonida qo'llash usullari

Interaktiv platformalarni darsning **har bir bosqichida** samarali qo'llash mumkin. Muhimi — ularni darsning maqsadiga mos ravishda tanlash va integratsiya qilishdir. Quyida darsning asosiy bosqichlari bo'yicha amaliy tavsiyalar keltirilgan.

Dars boshlanishi: Motivatsiya va bilim yangilash

Amaliy usullar

Maqsad:

o'quvchilar diqqatini jalb qilish,
oldingi bilimlarni faollashtirish
va darsga qiziqish uyg'otish

Vaqt:

3-5 daqiqa

- Kahoot! bilan tezkor viktorina — o'tgan mavzu bo'yicha 5 ta savol. O'quvchilar telefonlari orqali javob beradi, raqobat muhiti shakllanadi
- Padlet bilan fikr to'plash — “Bugungi mavzu haqida nimalarni bilasiz?” degan savolga o'quvchilar bir vaqtda javob yozadi
- Mentimeter bilan so'z buluti — o'quvchilar bitta so'z yozadi, eng ko'p takrorlangan so'z ekranda katta ko'rinadi

Asosiy qism: Yangi mavzuni o'rganish

Darsning asosiy qismida interaktiv platformalar o'quvchilarga yangi mavzuni faol ravishda kashf etish imkonini beradi.

O'qituvchi ma'lumot beruvchi emas, balki jarayonni boshqaruvchi sifatida ishlaydi.

1

Vizual tushuntirish

Canva yordamida grammatik qoidalarni infografika shaklida ko'rsating. Masalan, fe'l zamonlari jadvalini rangli sxema sifatida tayyorlang.

2

Guruhli tadqiqot

Google Classroom orqali guruhlarga topshiriq bering. Har bir guruh Padletda o'z natijalarini joylashtirsin.

3

Interfaol mashqlar

LearningApps da yaratilgan moslashtirish, tasniflash mashqlarini bajartiring. O'quvchilar individual tezlikda ishlaydi.

4

Audio va video

Matn tinglab tushunish uchun **YouTube** yoki **Vocaroo** dan foydalaning. O'quvchilar o'z ovozlari yozib, talaffuzni taqqoslaydi.

Yakuniy qism: Mustahkamlash va baholash

Tezkor test

Quizizz yoki Google Forms orqali 5-7 ta savol. Natijalar darhol ko'rinadi.

Ijodiy topshiriq

Bok Coreator da qisqa hikoya yoki she'r yozish. Raqamli portfolio yaratish.

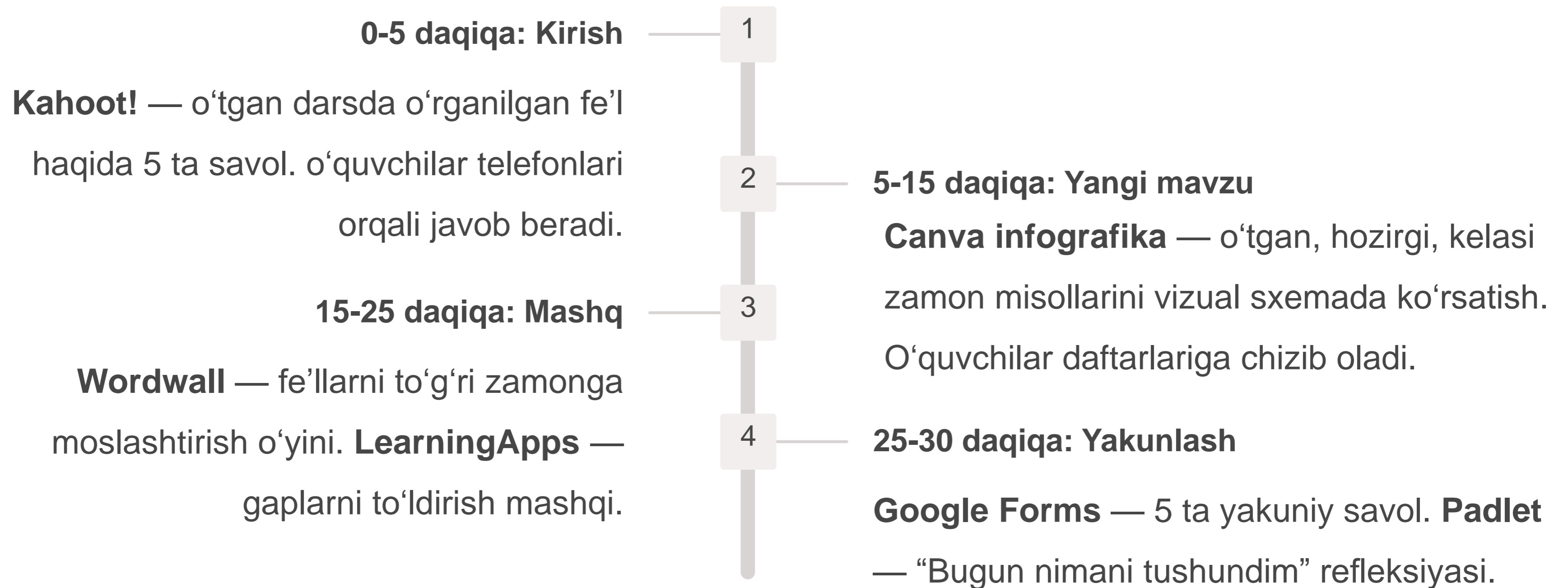
Refleksiya

Padlet yoki Mentimeter orqali "Bugun nimani o'rgandim?" savoliga javob.

- ❏ **Muhim:** Yakuniy bosqichda platformalar nafaqat bilimni mustahkamlash, balki o'quvchining o'z-o'zini baholash ko'nikmasini rivojlantirish uchun ham xizmat qiladi. O'quvchi o'z natijasini ko'rib, qayerda kuchli, qayerda ishlash kerakligini anglaydi.

Amaliy namuna: “Fe’l zamonlari” mavzusida dars

Quyida 5-sinf ona tili darsi uchun interaktiv platformalar yordamida tuzilgan **namunaviy dars rejasi** keltirilgan. Bu reja o‘qituvchilarga amaliy yo‘l-yo‘riq sifatida xizmat qiladi.

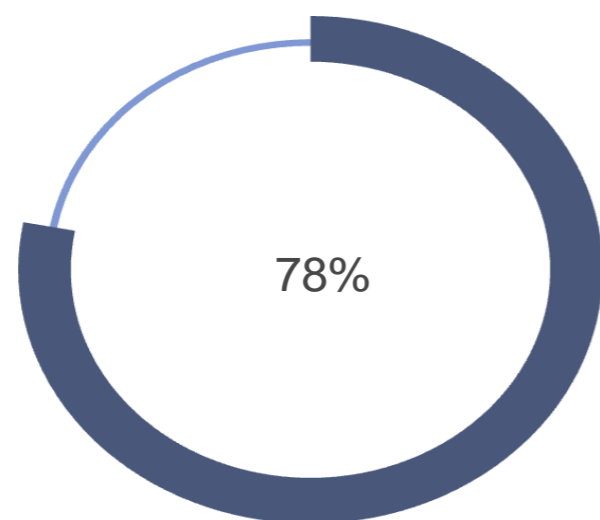

SAMARADORLIK

Interaktiv platformalarning samaradorligi

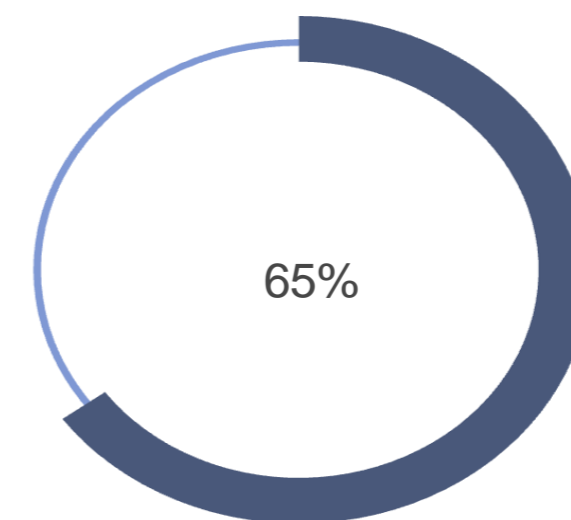
Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interaktiv texnologiyalar qo'llanilganda o'quvchilarning **darsga qiziqishi, faolligi va o'zlashtirish darajasi** sezilarli darajada oshadi. Quyida asosiy ko'rsatkichlar keltirilgan.

Raqamlardagi natijalar

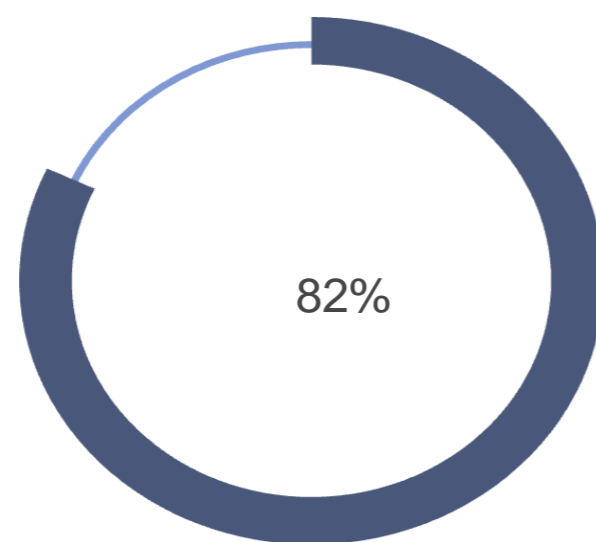
Faollik oshishi

Interaktiv darsda o'quvchilarning faol ishtiroki
An'anaviy darsga nisbatan oshadi

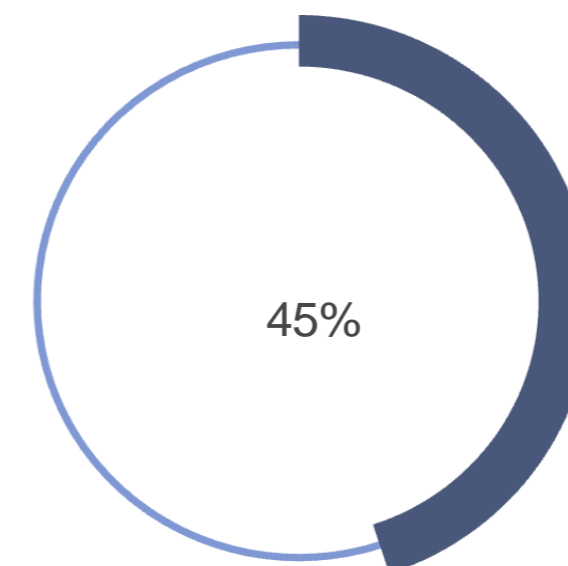
O'zlashtirish

Vizual va interfaol usullar orqali o'rganilgan
Ma'lumot uzoq muddat esda qoladi

Motivatsiya

o'quvchilar darsga kelishdan oldin
qiziqish va ishtiyoq sezadilar

Individual rivojlanish

Kuchsiz o'quvchilar o'z tezligida ishlash
imkoniyatidan bahramand bo'ladi

Manba: UNESCO raqamli ta'im bo'yicha hisobotlari va mahalliy tajriba natijalari asosida

An'anaviy va interaktiv darslar taqqoslash

Ikki yondashuvning asosiy farqlarini ko'rib chiqaylik. Bu taqqoslash interaktiv platformalarning **aniq ustunliklarini** tushunishga yordam beradi.

Mezon	An'anaviy dars	Interaktiv dars
O'quvchi roli	Passiv tinglovchi	Faol ishtirokchi
Teskari aloqa	Dars oxirida yoki keyin	Real vaqtda, darhol
Individual yondashuv	Cheklangan	Har bir o'quvchiga moslashgan
Motivatsiya	Past — majburiyat asosida	Yuqori — qiziqish asosida
Baholash	Faqat yozma ishlar	Turli formatlar va tezkor tahlil
Vaqt samaradorligi	Ko'p vaqt — tekshirish	Avtomatik natija va tahlil

O'qituvchilar uchun afzalliklar

Interaktiv platformalar nafaqat o'quvchilar, balki **o'qituvchilar uchun ham katta yordamdir**. Ular dars tayyorlash, o'tkazish va baholash jarayonlarini soddalashtiradi.

Vaqtni tejash

Testlar avtomatik tekshiriladi, natijalar tahlili tayyor holda chiqadi. O'qituvchi har bir ishni qo'lda tekshirishga sarflaydigan soatlarni tejaydi.

Materiallar kutubxonasi

Bir marta yaratilgan materiallarni qayta ishlatish, hamkasblar bilan almashish va yildan-yilga takomillashtirish imkoniyati.

Chuqur tahlil

Har bir o'quvchining kuchli va zaif tomonlarini raqamlar orqali ko'rish mumkin. Bu asosida individual ish rejasi tuziladi.

Hamkorlik

Boshqa o'qituvchilar bilan birgalikda materiallar yaratish, tajriba almashish va eng yaxshi amaliyotlarni tarqatish.

QIYINCHILIKLAR

Mumkin bo'lgan to'siqlar va yechimlar

Interaktiv platformalarni joriy etishda ba'zi qiyinchiliklar yuzaga kelishi tabiiy.

Ammo har bir muammoning **amaliy yechimi** mavjud.

🔧 Texnik ta'minot

Muammo. Internet yoki qurilmalar yetishmasligi.

Yechim. Offline rejimda ishlaydigan platformalardan foydalanish (Kahoot! offline, yuklab olingan LearningApps mashqlari).

📁 Raqamli savodxonlik

Muammo. Ba'zi o'qituvchilar texnologiyadan qo'rqadi.

Yechim. Bosqichma-bosqich o'rgatish, mentor-o'qituvchilar tizimi va amaliy seminarlar tashkil etish.

🕒 Vaqt sarfi

Muammo. Dastlab materiallar tayyorlash ko'p vaqt oladi.

Yechim: Tayyor shablonlardan foydalanish va hamkasblar bilan materiallar almashish.

📅 Intizom

Muammo. O'quvchilar qurilmalardan boshqa maqsadda foydalanishi.

Yechim. Aniq qoidalar belgilash va faqat dars uchun mo'ljallangan ilovalarni ishlatish.

Bosqichma-bosqich joriy etish strategiyasi

Interaktiv platformalarni bir kunda to'liq joriy etish shart emas. **Asta-sekin, bosqichma-bosqich** o'tish eng samarali yondashuv hisoblanadi.

Sinash

1 oy: Haftada 1-2 darsda sinab ko'rish.

Kengaytirish

2-3 oy: Yangi platformalar qo'shish va uyg'unlashtirish.

Tanishish

1-2 hafta: Kahoot kabi oddiy platformani tanlash.

Integratsiya

Doimiy: Har darsda tabiiy foydalanishni ta'minlash.

Ona tili darslari bo'yicha amaliy g'oyalar

1

Imlo qoidalari

Wordwall — to'g'ri va noto'g'ri yozilgan so'zlarni tasniflash o'yini.

Quizizz — imlo bo'yicha tezkor musobaqa.

2

She'riyat o'rganish

Padlet — sevimli she'r satrlarini joylashtirish va muhokama.

Vocaroo — ifodali o'qishni yozib, sinf bilan baham ko'rish.

3

So'z boyligi

Quizlet — yangi so'zlar uchun flesh-kartalar. **LearningApps** — sinonimlar va antonimlarni moslashtirish mashqlari.

4

Insho yozish

Google Docs — hamkorlikda yozish va o'zaro tahrirlash. **Book Creator** — rasmi raqamli insho yaratish.

5

Grammatika

Kahoot! — gap bo'laklari bo'yicha viktorina. **Wordwall** — gaplarni to'g'ri tartibda joylashtirish mashqi.

O'qituvchining yangi roli

An'anaviy rol

Ma'lumot beruvchi — o'qituvchi gapirar, o'quvchi tinglaydi

Nazoratchi — faqat tekshirish va baho qo'yish

Yagona manba — barcha bilim o'qituvchidan keladi

Zamonaviy rol

Fasilitator — jarayonni boshqaradi, o'quvchilar kashf etadi

Murabbiy — individual yo'naltirish va qo'llab-quvvatlash

Dizayner — qiziqarli ta'lim muhitini loyihalaydi

Interaktiv platformalar o'qituvchini og'ir yukdan ozod qilib, eng muhim vazifaga — har bir o'quvchiga individual e'tibor berishga imkon yaratadi.

Xulosa va asosiy fikrlar

Interaktiv platformalar ona tili ta'limida **inqilobiy o'zgarish** yasash imkoniyatiga ega. Ular darsni zamonaviy, qiziqarli va samarali qiladi. Eng muhimi — bu texnologiyalar allaqachon bepul va hammabop.

Faollashtiradi

O'quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi

Individuallashtiradi

Har bir o'quvchiga o'z tezligida rivojlanish imkonini beradi

Osonlashtiradi

O'qituvchining baholash va tahlil ishini avtomatlashtiradi

Amaliy tavsiyalar: Bugundan boshlang!

Taqdimotimizning eng muhim qismi — **amaliy qadamlar**. Quyidagi oddiy rejani bugundan boshlab amalga oshirishingiz mumkin.

1 Bitta platformani tanlang

Kahoot! yoki Wordwall bilan boshlash tavsiya etiladi — ular eng sodda va tezkor. Ro'yxatdan o'ting va 15 daqiqada birinchi viktorinangizni yarating.

3 Natijalarni kuzating

O'quvchilarning reaktsiyasi, faolligi va o'zlashtirish darajasini qayd qiling. Nimalar yaxshi bo'ldi, nimani o'zgartirish kerak?

2 Bitta darsda sinab ko'ring

Keyingi haftadagi bitta darsning faqat **5 daqiqasida** platformani qo'llang. Masalan, dars oxirida Kahoot! viktorinasi o'tkazing.

4 Tajribangizni ulashing

Hamkasblaringiz bilan tajriba almashing. Metodik birlashmada taqdimot qiling yoki onlayn guruhda materiallaringizni joylashtiring.

Foydali havolalar va resurslar

Platformalar

- **Kahoot!** — kahoot.com
- **Padlet** — padlet.com
- **Wordwall** — wordwall.net
- **LearningApps** — learningapps.org
- **Quizlet** — quizlet.com
- **Canva** — canva.com

Qo'shimcha resurslar

- **Google Classroom** — classroom.google.com
- **Book Creator** — bookcreator.com
- **Mentimeter** — mentimeter.com
- **Vocaroo** — vocaroo.com
- **Quizizz** — quizizz.com

Keling, birgalikda zamonaviy dars yarataylik!

Interaktiv platformalar — bu kelajak emas, bu **bugun**. Har bir o‘qituvchi bitta kichik qadam bilan katta o‘zgarishlarni boshlashi mumkin. Savollaringiz bo‘lsa — muloqotga tayyorman!

“Eng yaxshi o‘qituvchi — bu o‘quvchining ichidagi qiziqishni uyg‘ota oladigan insondir.”

E'TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT!

